

ILUSTRIRANI
SLOVENEČ
TEDENSKA · PRILOGA · SLOVENČA

LETO VII

14. JUNIJA 1931

ŠT. 24

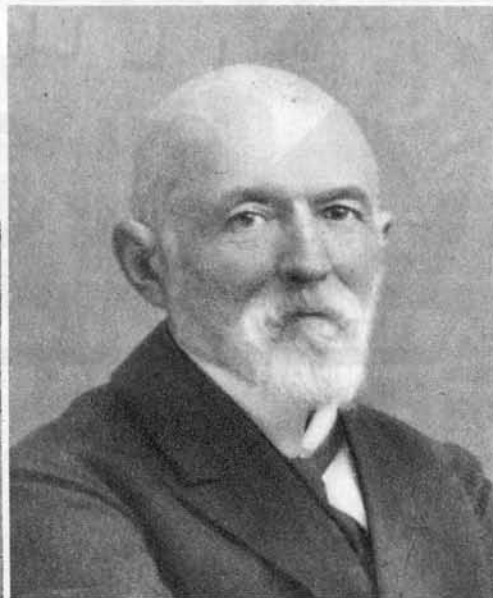

**LEPOTE NAŠE SLOVENSKE ZEMLJE: POGLED NA TRG PLANINO
PRI SEVNICI**

OD VZHODA, NAD TRGOM RAZVALINE STAREGA GRADU

Znamenita razstava o napredku naše države

se je vršila v veleseljmskih dneh v Jakopičevem paviljonu. Najrazličnejše slike, črteži itd. so izredno nazorno prikazali ogromni napredek na vseh poljih, ki ga je dosegla naša država po vojni, zato je umevno, da je žela razstava tudi v raznih inozemskih središčih splošno priznanje. Ne vemo pa, kdo je zakrivil, da je bila zastopana naša Ljubljana tako klaverno in upravičeno lahko zahtevamo, da se drugič razstavljeni predmeti opremijo tudi s slovenskimi napisi.

Prof. K. Chodounsky, ugledni češki zdravnik, častni član Sloven. plan. društva in občine Jezersko in dolgoletni iskren prijatelj Slovencev, Slovenije, zlasti pa naših planin, ki je pred kratkim umrl v Pragi.

Na desni: Kralj in kraljica zopet v Zagrebu. Dne 31. p. m. so praznovali Zagrebčani 200 letnico svoje priljubljene Matere božje Kamenitih vrat v Gornjem gradu. Proslava se je vršila na zgodovinskem Markovem trgu, kjer je daroval slovesno službo božjo sam nadškof dr. Bauer. Nepričakovano se je pa tisto jutro pripeljal v hrvaško prestolnico tudi naš kraljevski par, ki se je nato udeležil navedene proslave. Vladar je ostal nato v Zagrebu več dni. Naša slika nam kaže pogled na središče proslave.

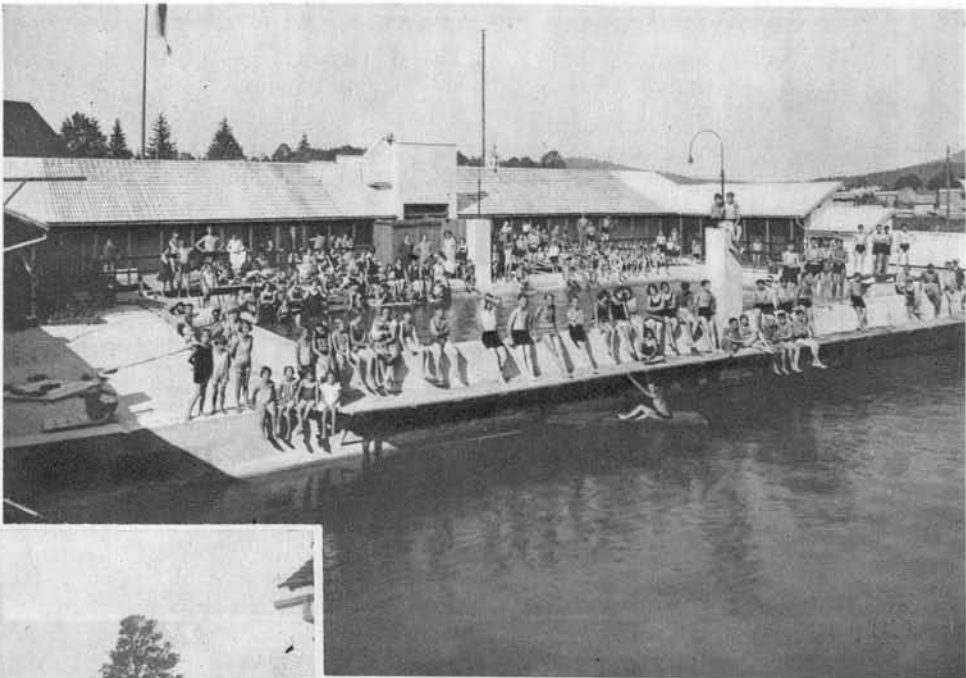
Spodaj: Slovenci na zadnji veliki razstavi jugoslovanskih umetnikov v Belgradu: »Magdalena« Mire Pregljeve.

Spodaj: Lepo umetnostno razstavo je v Celju priredil pretekli mesec znani ljubljanski trgovec z umetninami, g. A. Kos. Na razstavi je bilo 75 del 19 slovenskih umetnikov, obiskalo je pa razstavo 780 oseb, ki so kupili 12 del. Slične razstave namerava prirediti g. Kos še po drugih naših provincialnih mestih, kar je gotovo vse hvale vredno.

Na desni in spodaj: Napredek slovenske vasi. Kulturno stanje naše slovenske vasi se dviga jako hitro. Naše podeželje je posejano z najrazličnejšimi društvi in zadrugami, povsod zidajo moderna šolska poslopja, društvene domove, vodovode itd., današnjih higijenskih prilik ni mogoče niti primerjati z nekdanjimi. Zadnje čase čutijo občine že celo potrebo po graditvi modernih kopališč in Logatec je menda prva kmetiška občina, ki si je lani na inicijativo svojega zaslužnega župana Oblaka zgradila res vzorno moderno kopališče ob potoku Logaščica. Kopališče je opremljeno z vsemi potrebnimi napravami, kakor kabina, prhami, stranišči, kegliščem itd. Namenjeno je vsemu ljudstvu, kakor pove napis nad vhodom: »Za vse je božje bogastvo.«

Spodaj: »Darinka« v svoji domovini. Župnik Lavtižar je vzel snov za svojo priljubljeno spevoigro iz pesnitve »Krški zmaj«, ki jo je zložil krški rojak, župnik in pesnik Anton Hribar, a ta jo je zajel iz domačega ustnega izročila. To spevoigro je sedaj letošnjo pomlad ponovno vprizoril pevski zbor na Krki, kjer je seveda vzbudila največje zanimanje in žela jako lep uspeh, saj je gledalo ljudstvo na odru svoje lastne davne prednike. Zeleti bi bilo, da dobimo še čim več takih ljudskih iger iz svoje domače zgodovine.

Na levi: »Leščan« 73-letni kovač J. Kapus, ki živi že več let popolnoma samotarsko življenje v majhni kolibi sredi Javorniškega Rovta.

Dekleta z Zidanega mosta, ki so se udeleževala letošnjega gospodinjstvenega tečaja, katerega je tam z velikim uspehom priredila ga. Mara Šiferrejeva.

Na levi: Najmlajši učenci in modrijanke iz Sovodnja v Poljanski dolini so posebno veseli, kadar prirede s svojim učiteljem Štefotom pouk kar na prostem.

Slovenska zemlja: Planina pri Sevnici

Planina l. 1822. z novo zidano šolo.

Spodaj: Vlad. Cepuder, trški župnik na Planini.

Grad Planina leta 1790.

Na desni: Pogled na planinski sejem ob najživahnem barantanju.

Šolska mladina v Planini ob priliki proslave šolske stoletnice; v sredini šol. upravitelj E. Križman ob njegovi strani obe gospodični učiteljici.

Na levi: Ana Wambrecht-Sammer, znana nemška pisateljica, doma iz Planine, ki pa biva sedaj v Gradcu. Med drugim je sestavila tudi zgodovino Celja in prevedla dr. Novačanovega »Hermana Celjskega«.

Na desni: Planinska dekleta, ki so se udeleževala ondote nega gospodinskega tečaja minulo zimo.

Če stopiš iz vlaka na žel. postaji v Sevnici, naletiš na voznike, ki vozijo les iz obsežnih planinskih gozdov v Sevnico na ondoto parno žago.

Cesta iz Sevnice na Planino se vije po ozki soteski med skalami ob prijetnem žuborenju precejšnjega potoka Sevnica, ki goni gredoč več kmečkih mlinov in žag. Že po tej cesti te spremlja ob vročih dneh poletja prijetno hladuč vzduh, pomešan z blagodejnim smrekovim vonjem. Po 20 km vožnji se soteska razširi v prijazni planinski svet z razgledom na trg in na razvaline gradu Planina. Slednje pričajo o nekdanji slavi planinskih gospodov.

Po kroniki je bila planinska pokrajina last karantanskega vojvode Valhuna. V drugi polovici X. stoletja je grof Engelbert Pilštajnski sezidal planinski grad kot obrambno trdnjavo. Od tedaj srečavamo ime Munpareis, Muntpreis in končno Montpreis do prevrata.

Med drugimi se še lahko omenjajo sv. Hema, celjski grofje, baroni Mosconi, vseh do danes 52 posestnikov z različnimi imeni. Planina kot trg se prvič omenja v neki listini iz leta 1345.

Planina je malo poznana širšim krogom, čeprav je v vseh

pogledih toliko zanimiva, da jo je proslavil celo bavarski pesnik Wolfram Eschenbach, ki jo omenja v svojem znamenitem delu »Parcival-u«. Priznana nemška feljtonistinja in novelistinja Ana Wambrecht-samer pa je tako te kraje vzljubila, da obravnava v svojih neštivilnih delih, katere priobčuje v najpriznanejših nemških kulturnih revijah, izključno samo življenje našega okoliša. Napisala je tudi izčrpno in sistematski v slovenskem jeziku 480 strani obsegajočo knjigo »Kronika planinskega gradu in trga« in jo posvetila kot trajen spomin svojemu med zelenimi gorami ležečemu rojstnemu kraju.

Okolica Planine je res lepa, obsežna planinska planota, ležeča 558 m nad morjem. Sočni planinski travniki in ugodno alpinsko podnebje ugodno vplivata na izrazito lepo živinsko »Planinsko pleme«. Planinska goved in sejmi slove daleč preko naših državnih meja.

Radi romantične lege kraja, privabi marsikaterega, ki ta kraj pozna, na prijetni poletni oddih.

V najnovšem času vozi redno vsak dan avtobus iz Sevnice v ta romantično polni kraj z namenom, da čimbolj omogoči posest tujcev.

Planina z božjepotno cerkvijo sv. Križa (pogled od zapada).

Spodaj: I. Rauter, trški župan na Planini.

Vodopad Marof ob potoku Gračnica med Jurkloštom in Planino.

Na levi: Glavni trg na Planini, od tu vozi vsak dan avtobus v Sevnico.

Prostov. gasilno društvo na Planini, ki obstoja že 40 let.

Na levi: Pred vhodom razpadajočega Starega gradu na Planini.

Grb trga Planina.

Vse slike za to serijo je g. Alf. Jurše iz Planine.

Čez Srbijo in Bosno v Dalmacijo

(Poučno potovanje maturantov ljublj. trg. akademije.)

Trgovska akademija v Ljubljani prireja vsako leto za svoje maturante daljše poučne izlete. Tako so letos o Veliki noči pod vodstvom svojega razrednika, profesorja Modica Petra, obiskali Belgrad, Sumadijo, Bosno, Hercegovino in Dalmacijo. Ekскурzija je trajala 14 dni. Na tem potovanju so si maturanti ogledali prestolnico, ki jih je zanimala s svojo krasno lego in modernim napredkom. Iz Belgrada so se odpeljali po novi ozkotirni jadranski železnici preko Lajkovca, Gor. Milanovca, Čačka, kjer so ostali en dan in ob tej priliki posetili grob vojvode Stepe Stepanovića. Odondod so potovali preko Užice v Sarajevo. Železnica od Čačka do Sarajeva ima 118 predorov. Ta proga se more zbog tega dejstva in gorskega terena imenovati jugoslovanski Semmering.

V Sarajevu so si ogledali muzej, tovarno za preproge, in druge krajevne znamenitosti. V Dalmaciji so obiskali vse važnejše turistične točke, Dubrovnik, Lapad, Gruž, Lokrum, Split, Solin, Trogir. Iz Splita so se preko Like vrnili v Ljubljano.

Maturanti so se vrnili nazaj povsem prerofeni za lepoto in bogastvo svoje države. Končni uspeh te poučne ekscurzije je ta, da so si maturantje obogatili svojo strokovno kakor tudi splošno izobrazbo, obenem pa si utrdili zavest, da vsebuje njihova domovina vse pogoje za uspešen politični in gospodarski razvoj.

Zeleti je le, da bi se slične ekscurzije vršile čim pogosteje v še neznane kraje naše države, ki nudijo doraščajoči generaciji vse tisto, kar potrebuje, da si vzgoji v srcu krepko narodno zavest in državljanski ponos.

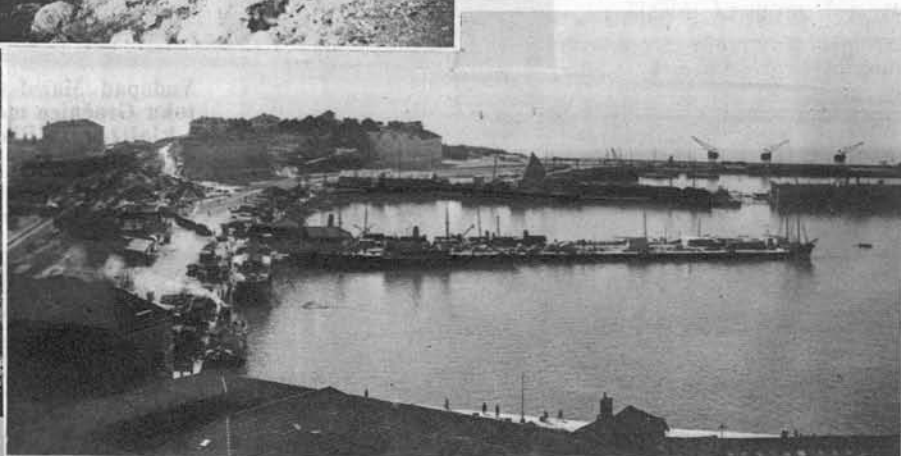

Na levi: »Čaršija« v Sarajevu. Pogled na tipično balkansko ulico z malimi obrtniki.

Spodaj: Motiv s slikovite proge med Užicami in Sarajevom.

Spodaj: Spomenik padlim braniteljem Belgrada l. 1915 na novem belgraj. pokopališču.

Pristanišče v Gružu pri Dubrovniku.

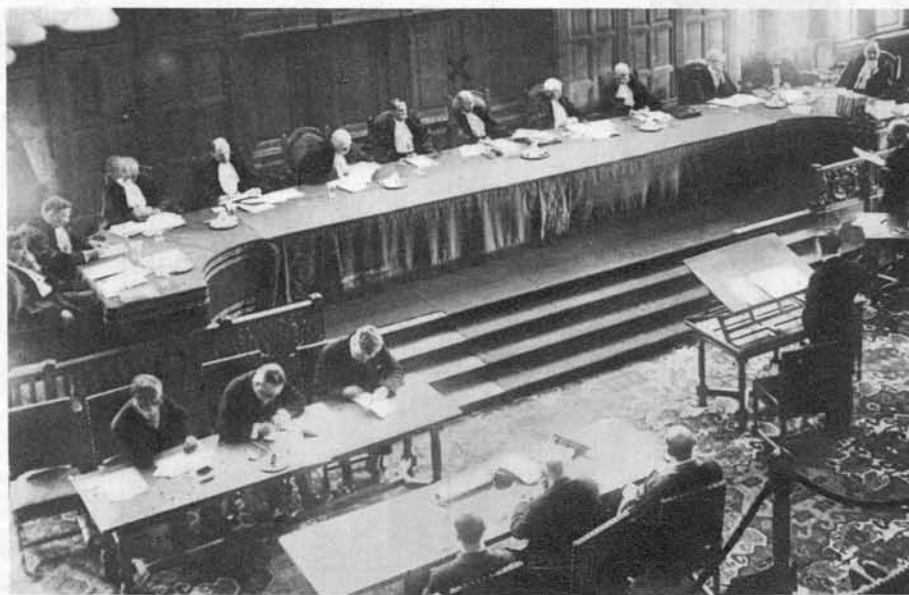
Na levi: Izletniki na znamenitem dvorišču frančiškanskega samostana.

»Placa«, glavna ulica v Dubrovniku. Na levi: Motiv iz Dubrovnika.

Svetovno razsodišče v Haagu pri svojem poslu

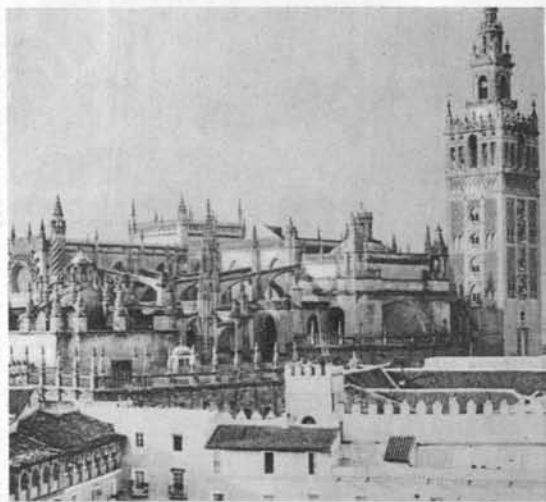
Na zadnjem zasedanju D. N. je bilo sklenjeno, da se preda vprašanje nemško-avstrijske carinske unije v izjavo svetovnemu razsodišču v Haagu, ki je najvišji sodni dvor sveta. Pred kratkim je to razsodišče obravnavalo tudi spor med Nemčijo in Poljsko zaradi šolanja nemških otrok na Poljskem (gl. sliko spodaj) in izreklo ob tej priliki skoro soglasno prevažno razsodbo, da nima država, temveč starši pravico odločati, v kakšno šolo naj hodi otrok. V sodnem dvoru so zastopane: Holandija, Nemčija, Italija, Francija, Belgija, San Salvador, Japonska (predsednik Adateix), Amerika, Poljska, Španija, Anglija, Romunija in Švedska.

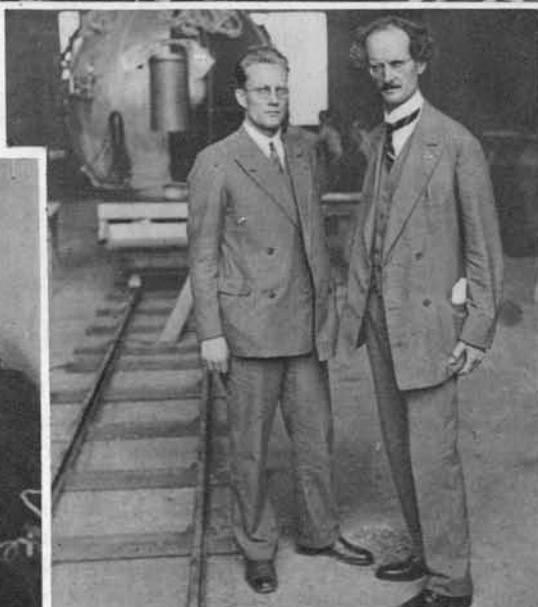
Sir Ronald Storrs, dosedanji angl. guverner na otoku Cipru, ki bo imenovan za novega vrhovnega komisarja za Palestino, bil je že poprej več let guverner v Jeruzalemu.

Na desni: Zadnja seja romunskega parlamenta, v kateri je min. preds. Jorga (X) prebral odlok o razpustu zbornice.

Spodaj: Barbarstva španskih nasilnežev. Pri proticerkvenih izgrelih, ki so jih uprizorili pret. mesec nekateri španski nasilneži, so med drugim zažgali tudi znamenito katedralo v Sevili, drugo največjo cerkev sveta.

Spodaj: Pogled v gondolo zrakoplova, s katerim se je dne 27. p. m. dvignil prof. Piccard 16 tisoč metrov visoko.

Profesor Piccard s svojim asistentom, ing. Kipferjem pred okroglo gondolo svojega zrakoplova.

Letošnja moda za vodo in obrežje

Na levi: Letošnja kopalna moda po londonskih modelih.

Spodaj: Enobarven kopalni plašč z velikim ovratnikom in manšeti v barvi sekta.

Spodaj na desni: Kopalni plašč iz cretonne-a, podložen s frottejem. Nositi se dá zlic in narobe.

Moderna kopalna oprema

Nova moda je temeljito preosnovala tudi kopalno opremo, posebno ono za obal. Kot material vedno bolj prevladujejo volnene pletenine. Vzorci so mirni, enostavni v barvi in izvršbi, a vendar zelo čedni in prikupni. Za obal se vsekozi uveljavlja hlačno krilo z ohlapnimi, daljšimi ali krajšimi jopami. Na glavi nosijo ogromne slamnike ali turbane ali čepice. Sandale imajo še vedno uspešnega tekmeča v gumijastih čevljih. Za kopalne plašče je industrija spravila v promet novovrstno blago.

Na levi: Dvodelna kopalna obleka v dveh barvah.

Sportni vestnik

V nedeljo, dne 31. maja so doživeli ljubljanski prijatelji nogometa eno najzanimivejših dosedanjih nogometnih prireditev. V tekmi za ligino prvenstvo sta nastopila naša »Ilirija« in slaviti zagrebški »Gradjanski«, ki je tekmoval že z najmočnejšimi evropskimi moštvi. Je to prvi klub, ki je po vojni zmagal na Dunaju in v Barceloni. Pri nedeljski tekmi je »Gradjanski« sicer zmagal, a le slučajno, kajti »Ilirija« je igrala mnogo lepše. K tekmi se je pripeljalo celo iz Zagreba okroglo 1000 gledalcev s posebnim vlakom, ki so navduševali svoje ljubljence v borbi.

Zgornja slika nam kaže borbo za žogo pred vrati »Ilirije«, ostali dve pa dva zanimiva trenutka iz borbe.